

แนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
ภายใต้โครงการ Innovation For Thai Education (IFTE) นวัตกรรมการศึกษา
เพื่อพัฒนาการศึกษา จังหวัดตาก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ร่วมกับ MARKI Model
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

นายกรกต กลิ่นเดช
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ร่วมกับ MARKI Model ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
ผู้พัฒนานวัตกรรม	นายกรกต กลิ่นเดช
ประเภทนวัตกรรม	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
สังกัด	โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตาก

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ร่วมกับ MARKI Model ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 จังหวัดตาก จำนวน 32 คน ได้มาโดยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้อยู่ในกลุ่มสูง ปานกลางและต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ค
บทนำ.....	1
ชื่อวัดกรรม.....	1
ชื่อผู้สร้างวัดกรรม.....	1
แนวทางการคิดค้นวัดกรรม.....	1
ประเภทของวัดกรรม.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
ขอบเขตการพัฒนานวัดกรรม.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
วิธีดำเนินการ.....	26
การศึกษาบริบทก่อนการพัฒนานวัดกรรม.....	26
ขั้นตอนการพัฒนานวัดกรรม.....	27
การดำเนินงานตามกิจกรรม.....	28
ผลการดำเนินการพัฒนานวัดกรรม.....	31
สรุปผลการดำเนินการ.....	35
ผลการพัฒนานวัดกรรม.....	35
ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้นวัดกรรม.....	36
การเผยแพร่วัดกรรม.....	38
นวัตกรรมที่เกิดขึ้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับตนเอง/ผู้อื่น/สังคม และประเทศชาติ สิ่งแวดล้อม.....	38
บรรณานุกรม.....	39
ภาคผนวก.....	42

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของ PBL และ CBL.....	17
ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดเรียนรู้แบบ สร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model.....	31
ตารางที่ 3 แสดงตารางการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของ นักเรียนที่มีพื้นความรู้เดิมแตกต่างกัน.....	32
ตารางที่ 4 แสดงตารางผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model.....	33
ตารางที่ 5 แสดงตารางการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model กับเกณฑ์ 3.5 ระดับมาก.....	34

1. บทนำ

1.1 ชื่อนวัตกรรม

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ร่วมกับ MARKI Model ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

1.2 ชื่อผู้สร้างนวัตกรรม

ชื่อ.....นายกรกต.....นามสกุล.....กลิ่นเดช.....ตำแหน่ง.....ครู.....
โรงเรียน.....ป่าไม้อุทิศ 4.....อำเภอ.....พนพระ.....จังหวัด.....ตาก.....โทร.....095-4471388.....
E-mail.....Mark.Korakot@gmail.com.....ID Line.....marky__marker.....

1.3 แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

- ☐ แสวงหานวัตกรรม/แบบอย่างที่ดีจากแหล่งต่าง ๆ ที่เคยมีผู้สร้างหรือทำไว้แล้ว แล้วนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่
- ☒ การสร้างนวัตกรรมใหม่

1.4 ประเภทของนวัตกรรม

- ☐ การบริหารการจัดการศึกษา ☒ การจัดการเรียนรู้ ☐ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล

1.5 ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญตามความเชื่อที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้” กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ดังนั้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้จึงต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ใช้ความรู้อย่างเหมาะสมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำได้ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ต้องผสมผสานทั้งด้านความรู้ในเนื้อหาสาระตามรายวิชาที่เรียนกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมถูกต้อง ดึงมาเข้าด้วยกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

กระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยมีบทบาทสำคัญในสังคมเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และเป็นพื้นฐานที่มนุษย์ใช้แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

ทั้งนี้ภาษาไทยยังมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก จากการสัมผัส รับรู้ถ่ายทอดจากการศึกษาวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นสมบัติทางภูมิปัญญา อาจกล่าวได้ว่าภาษาและวรรณคดีมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับชีวิตมนุษย์เพราะมนุษย์ใช้ภาษาสร้างสรรค์วรรณคดีเพื่อบันทึกประสบการณ์และจินตนาการ จึงมีผู้เปรียบวรรณคดีว่าเป็น "กระจกสะท้อนชีวิต" และสังคมแต่ละยุคสมัย แสดงให้เห็นถึงความเจริญของชาติบ้านเมือง ชาติที่เจริญ และมีวัฒนธรรมอันเก่าแก่ ย่อมมีผลงานทางวรรณคดีสืบต่อกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (ณัฐพร จาตุยางโพน, 2561, หน้า 1) จะเห็นได้ว่า การศึกษาวรรณคดีไทย จึงมีคุณค่าทางจิตใจเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบสานให้ดำรงอยู่สืบไปและควรให้ความสำคัญการศึกษาวรรณคดี โดยเน้นการศึกษาเนื้อหาและเรื่องราว เพื่อเรียนรู้แนวคิด พฤติกรรม และค่านิยมของผู้คนในยุคสมัยนั้น ๆ ตลอดจนได้ข้อคิดคติเตือนใจ

ด้วยเหตุนี้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 จึงได้กำหนดตัวชี้วัดของการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมไว้ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้เรียนต้องเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 20) ถึงแม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จะให้ความสำคัญ และส่งเสริมการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม แต่สภาพการเรียนการสอนวรรณคดีก็ยังประสบปัญหาหลายประการ

อีกทั้งบริบทของสถานศึกษาที่ผู้เรียนมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์มีภาษาที่ใช้เป็นของตนเอง ทำให้ภาษาไทยจึงเป็นภาษาที่สองในการติดต่อสื่อสาร ส่งผลให้ผู้เรียนมีความบกพร่องทางภาษาไทย และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ไม่ตอบสนองผู้เรียนทำให้ผลการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ดังที่ สุวัฒน์ มั่นภาวนา (2562, หน้า 90) กล่าวว่า การถ่ายทอดเนื้อหาของครูผู้สอนนั้น มุ่งเน้นตำราเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถสรุปบทเรียนได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดการบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ใช้วิธีสอนแบบ “ป้อนความรู้” ทำให้ผลการเรียนไม่ก้าวหน้า และครูผู้สอนยังขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจ สอดคล้องกับ พรรณรอง รัตนไชย (2555, หน้า 142) กล่าวว่า ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ใช้หนังสือแบบเรียนมากเกินไป โดยไม่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิด

วิเคราะห์ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนทั้งด้านครูผู้สอน และด้านวิธีการสอน รวมถึงปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า ผลการทดสอบของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ประจำปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ย 49.57 ซึ่งผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., ออนไลน์) แสดงให้เห็นว่าผลการเรียนของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากปัญหา และความสำคัญดังกล่าว จึงได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการสอนภาษาไทย ที่สามารถส่งเสริมทักษะ มีแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือ โดยใช้กระบวนการออกแบบการเรียนรู้ แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL) เพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับ องค์ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ ตลอดจนทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 การคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเป็น รูปธรรม คิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ต่างจากการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่ได้ ทดลองจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยระดับชั้นต่าง ๆ ได้แก่การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิคการ สอนแบบโฟนิิกส์ (ชาร์ห์ หะยี้แวมมะ, 2560) และผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ กระบวนการ 5 ขั้น ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทัศนคติการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 (ยงยุทธ อังคสัญลักษณ์, 2559) เป็นต้น ซึ่งถือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ให้สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม โรงเรียนต้องสร้างหลักสูตรที่ช่วยให้ ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าด้วยกัน คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) โดยเน้นการคิดอย่างสร้างสรรค์ ใส่ใจนวัตกรรม มีวิจารณญาณ แก้ปัญหาเป็น สื่อสารดี เติมใจ ร่วมมือ (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2557, ออนไลน์) โรงเรียนยุคใหม่จะต้องไม่มีผู้สอน ไม่มีผู้เรียน มีแต่ผู้เรียนรู้ และผู้อำนวยการความสะดวก (facilitator) ที่คอยช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นเรื่องปฏิสัมพันธ์การสอนมุมมองใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียน การสื่อสาร ผ่านสื่อกลาง ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียน มีทักษะการคิด สามารถแก้ปัญหาได้ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

อย่างไรก็ตามแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนวรรณคดีไทย ครูผู้สอน จึงต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ลงมือศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่มจนเกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน และเกิดการเรียนรู้ที่ถาวร ซึ่งจะต้องใช้เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้วิจัยจึงศึกษาวิธีการสอนที่ส่งเสริม พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วรรณคดีไทยให้แก่ผู้เรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ร่วมกับ MARKI Model เป็นเทคนิคที่น่าสนใจดังนี้

รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning : CBL) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการสอน ใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ท้าทาย เกิดผลลัพธ์ตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งโครงสร้างหลักของการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พัฒนามาจากโครงสร้างการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และแนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบความคิดแนวนาน (Parallel Thinking) ของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning Model) การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ ที่จำเป็นต่ออนาคต ได้แก่ ทักษะด้านการค้นคว้า ทักษะการคิด และทักษะการทำงาน ซึ่งรูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานประกอบด้วย กระบวนการ (Process) และการสร้างบรรยากาศ (Context) โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน จากผลการวิจัยของสถาบันวิจัยห้องเรียนแห่งอนาคตพบว่าผลสำเร็จของการนำ CBL ไปใช้ ทำให้ผู้เรียนสนุก ผู้สอนตื่นตัว เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้จริง (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2558, หน้า 28-32)

ทั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยของ ชลธิชา นามมา (2560, หน้า 82) เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ไพสิน แก้วดก (2559, หน้า 218-219) เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน: การวิจัยผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 30.37 และมีค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนเท่ากับ 13.06 ซึ่งสูงกว่าการสอนแบบปกติ จะเห็นได้ว่ารูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานเป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้

นอกจากนี้การสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเป็นรูปแบบที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งนวัตกรรมด้านการศึกษา หรือสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ทั้งนี้หน่วยงานหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญ เพื่อผู้เรียน

จะสามารถนำทักษะดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันรวมทั้งนำไปพัฒนาต่อยอด จึงได้นำแนวคิดที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยนำ “MARKI Model” มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมด้วย

MARKI Model เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาได้มีการสังเคราะห์ เป็นแบบแผนในการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ซึ่งการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีเป้าหมายที่จะปรับปรุง พัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน

จากความสำคัญดังกล่าว ส่งผลให้ข้าพเจ้ามีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ร่วมกับ MARKI Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.6 วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

1.6.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model

1.6.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกัน

1.6.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model

1.7 ขอบเขตการพัฒนาวัตกรรม

1.7.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 119 คน

1.7.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม และจับสลากมาจำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 32 คน

1.7.3 เนื้อหา

วรรณคดีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.7.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ใช้เวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดระยะเวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ คาบละ 60 นาที รวม 12 คาบ ทั้งนี้ไม่รวมการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

1.7.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนให้มีทักษะการคิด ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต

1.8.2 MARKI Model หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาไทยให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับวิธีระบบ System Approach ซึ่งประกอบด้วย

M (Manages) คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ และมีความแตกต่างระหว่างบุคคล

A (Application) คือ การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจในรายวิชาภาษาไทย

R (Refect) คือ การสะท้อนผลของผู้เรียนที่ได้ หลังจากจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในรายวิชาภาษาไทย

K (Knowledge) คือ ความรู้ ทักษะ ที่ผู้เรียนได้รับจากการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย

I (Improve) คือ การส่งเสริม สนับสนุนศักยภาพของผู้เรียนทางภาษาไทยสู่เวทีการแข่งขันในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ

1.8.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนจากการวัดความรู้ ความเข้าใจที่นักเรียนทำได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังเรียน เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.8.4 3. พื้นความรู้เดิม หมายถึง ระดับความรู้ภาษาไทยของนักเรียนซึ่งจำแนกได้ โดยใช้ผลการเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้จำแนกจาก 50 คะแนนที่เก็บในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 และมีเกณฑ์การจำแนก ดังนี้

กลุ่มสูง คือ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 35 คะแนน

กลุ่มปานกลาง คือ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 30 -34 คะแนน

กลุ่มต่ำ คือ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำกว่า 30 คะแนน

1.8.5 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา และด้านสื่อ โดยครูผู้สอนสร้างขึ้นมาเพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model

1.9 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.9.1 ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการภาษาไทย โดยใช้กระบวนการออกแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL) เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นความสนใจตั้งปัญหา และแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ค้นคว้าและคิด นำเสนอและประเมินผลได้

1.9.2 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการสร้างนวัตกรรมแบบใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

1.9.3 ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนจากผู้รับองค์ความรู้มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ และเผยแพร่องค์ความรู้ ที่เกิดจากการศึกษา ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

2. เอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ร่วมกับ MARKI Model ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีดังนี้

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรดังกล่าว มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะ

ชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ทั้งหมด 5 สาระ ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจ และแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้

2.2.1 แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนตามแผนพัฒนาการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติ และทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ดีสมวัยทุกด้าน มีการปฏิรูปการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ปรับบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ และสร้างระบบการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีกรอบทิศทางการจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษาที่มี

คุณภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2560-2579) ที่มีเป้าหมายการพัฒนา โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต รวมทั้งนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (2560, หน้า 72-74) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จอันเกิดขึ้นภายใต้ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนอง และรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า

จากการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ทำให้ได้แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการศึกษา และได้แนวคิดสำคัญในการจัดการศึกษา (Conceptual Design) โดยยึดหลักการ เป้าหมาย และแนวคิดดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น

2.2.2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030)

เป้าหมายที่ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติจำนวน 193 ประเทศ ได้ลงมติรับรองในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. 2558 โดยจะใช้เป็นวาระแห่งการพัฒนาของโลกในอีก 15 ปีข้างหน้า (ค.ศ. 2016 - 2030) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย โดยเป้าหมายด้าน

การศึกษา คือ เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แผนการศึกษาแห่งชาติจึงต้องพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างหลักประกันว่า เด็กปฐมวัยทุกคน จะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ และมีผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ทุกคนสามารถเข้าถึง การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาด้วยค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมและมีคุณภาพ กำลังแรงงาน มีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิค และอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็น ผู้ประกอบการ กลุ่มผู้พิการและด้อยโอกาสเข้าถึงการศึกษา และการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม มีการเพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน

2.2.3 แนวคิดการพัฒนาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการภาค 17

ศึกษาธิการภาค 17 (2566, หน้า 3-64) ได้กล่าวไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 พ.ศ. 2566-2570 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประชากรทุกช่วงวัย ได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพมีทักษะและวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ตามบริบทของกลุ่มจังหวัด บนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าประสงค์ในการพัฒนา การศึกษา ดังนี้

1. ประชากรทุกช่วงวัยได้รับโอกาสการศึกษาที่หลากหลาย เหมาะสม เสมอภาคอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ตามคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการแข่งขันที่ตอบสนองความต้องการของ ตลาดแรงงานของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของประเทศ
5. ผู้เรียนมีจิตสำนึก และคุณภาพชีวิตที่ดี มีความภูมิใจในอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยยึดแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
6. ระบบบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ บูรณาการขับเคลื่อนการจัด การศึกษาโดยภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2.2.4 แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566, หน้า 2-5) ได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านความปลอดภัย

1.1 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยของผู้เรียนทุกคน พร้อมเสริมสร้างระบบ และกลไกในการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรคภัยต่าง ๆ ภัยพิบัติ และภัยคุกคามทุกรูปแบบ

1.2 ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย และการบริหารสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

1.3 สร้างภูมิคุ้มกัน การรู้เท่าทันสื่อ และเทคโนโลยี ในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และชีวิตวิถีปกติต่อไป (Next Normal)

2. ด้านโอกาส และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2.1 ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 6 ปี ทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการดูแลปกป้อง เพื่อให้มีพัฒนาการครบทุกด้าน โดยมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้าถึงโอกาสความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคต ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน

2.3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.4 ส่งเสริมเด็กพิการ และผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และจัดหาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ เพื่อให้มีทักษะในการดำเนินชีวิตสามารถพึ่งตนเองได้

2.5 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะการดูแลและป้องกันไม่ให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา และช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบ

3. ด้านคุณภาพ

3.1 ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาที่มีความพร้อม ให้นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นสมรรถนะไปใช้ตามศักยภาพของสถานศึกษา ให้สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบท

3.2 พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่เหมาะสมตามช่วงวัย สามารถจัดการตนเอง มีการคิดขั้นสูง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถจัดระบบ และกระบวนการทำงานของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม เป็นพลเมืองที่ดีมีศีลธรรม และอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติ และวิทยาการอย่างยั่งยืน รวมทั้งมีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การมีอาชีพ มีงานทำ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขัน

3.4 ส่งเสริม และพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน ให้ความสำคัญ การเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ และสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคลรวมทั้งส่งเสริม การนำ ระบบธนาคารหน่วยกิต มาใช้ในการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

3.5 พัฒนา ส่งเสริม ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ทางการศึกษารวมทั้งบุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีสมรรถนะ ตามมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิชาชีพ

4. ด้านประสิทธิภาพ

4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการกระจายอำนาจ และใช้ พื้นที่เป็นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักธรรมาภิบาล

4.2 นำเทคโนโลยีดิจิทัล และการจัดการฐานข้อมูล มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.3 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ ใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรม ในการขับเคลื่อนบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน และแสวงหาการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

2.2.5 แนวคิดการพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตาก เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 (2566, หน้า 8-9) จัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 เพื่อให้หน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด ใช้เป็น กรอบแนวทางการดำเนินงาน และขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา โดยกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา การให้โอกาสทางการศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน เพื่อมุ่งหวังให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 เป็นองค์กรที่มีมาตรฐาน สถานศึกษามีคุณภาพ และเครือข่ายมีความเข้มแข็ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกระดับ ทุกประเภท ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยรับผิดชอบพื้นที่ 5 อำเภอชายแดนฝั่งตะวันตกของจังหวัดตาก คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง ซึ่งต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเนื่องจากสภาพบริบทพื้นที่ห่างไกลกันดารติดชายแดน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนครูในวิชาเอก/สาขาที่จำเป็นโดยเฉพาะกลุ่มสาระหลัก โรงเรียนบางแห่งยังขาดแคลนอาคารเรียน อาคารประกอบ การเนื่องจากเก่าและชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างมานาน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และปัญหาหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อพัฒนารากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ คือ ครูยังขาดนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่บรรลุเป้าหมาย และอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถประสบความสำเร็จทางการศึกษา กล่าวคือเมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนอาจดำเนินชีวิตอย่างยากลำบากภายใต้สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงไป จึงมีการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการศึกษาภายใต้วิสัยทัศน์ “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สร้างเด็กดี และเก่งสู่สังคม น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก” โดยกำหนดพันธกิจในการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม
5. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ
6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

7. ปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

2.2.6 แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

แผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้วางแนวทางในการดำเนินงานจัดการด้านการศึกษาให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ เป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยทบทวนงาน/โครงการและผลการดำเนินงานความสำเร็จ จุดอ่อน จุดแข็ง โดยเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับภารกิจหลักที่จะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นสาระสำคัญของคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของชาติเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยและสังคมไทยอย่างยั่งยืน

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ซึ่งภายในปี 2570 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 จัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ บนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการได้คุณภาพตามมาตรฐาน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังได้กำหนดพันธกิจ (Mission) คือ

1. น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ
2. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
3. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ บนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม
4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม
5. จัดการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้คุณภาพตามมาตรฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 แนวคิดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

Active Learning หรือการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องลดบทบาทของผู้สอน แต่เพิ่มบทบาทของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ และได้คิดในสิ่งที่ทำลงไปเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และครูด้วยการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน จากนั้นก็สร้างองค์ความรู้ขึ้นจากสิ่งที่ได้ลงมือทำ

นั้นผ่านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การอภิปราย และการสะท้อนคิดเพื่อสร้างความหมายกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ Active Learning จะมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ ขั้นกระตุ้นความสนใจ ขั้นให้เห็นสถานการณ์ท้าทาย ขั้นอภิปรายสะท้อนความคิด ขั้นร่วมผลิตองค์ความรู้ และขั้นช่วยกันคืบคลานเรื่องโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น การอภิปราย กลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษา การอ่าน และการเขียนอย่างกระตือรือร้น การทำงานกลุ่มเล็ก ๆ และการใช้เกมเพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ (ภริมา วิธาสถิตยกุล และชนินันท์ แยมขวัญยืน, 2565, หน้า 921)

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้ที่มีคุณลักษณะที่เน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจะมีธรรมชาติของการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังต่อไปนี้

Meyers and Jones (1993, หน้า 6) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของการเรียนรู้แบบ Active Learning ความว่า หลักการสำคัญของการเรียนรู้จากประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการด้วยกัน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกเกี่ยวกับการพูด (Talk) การฟัง (Listen) การอ่าน (Read) การเขียน (Write) และการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกความคิดเห็นจากความรู้ที่ผู้เรียนได้รับไปแล้ว

Bonwell, Charles C., and James, A Eison (1991) ได้สรุปถึงธรรมชาติของการเรียนรู้แบบ Active Learning ว่าจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนให้น้อยลงและพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทำมากกว่าที่นั่งฟังเพียงอย่างเดียว
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปราย และเขียน
4. การสำรวจพื้นฐาน และคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน
5. ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้
6. ทั้งผู้เรียน และผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการแสดงความคิดเห็นอย่างรวดเร็ว

Shenker, J.I, Goss, S.A. and Bernstein, D.A. (1996) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning กล่าวคือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทบาทการเรียนรู้ของตนเองมากกว่าการรับความรู้หรือทักษะใหม่ ๆ มาใช้โดยเป็นผู้รับฝ่ายเดียว การที่ผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจะนำไปสู่การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่ เป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่า น่าตื่นเต้น สนุกสนาน สอดคล้องกับความรู้ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

2.4 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity - Based Learning) นับเป็นหนึ่งในวิธีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงสร้างหลักของรูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ออกแบบและพัฒนามาจากกระบวนการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) มาทำเป็นกระบวนการสอนและนำทฤษฎีด้านการวัดความคิดสร้างสรรค์ของศาสตราจารย์ พอล อี ทอแรนซ์ มาวิจัยเพื่อกำหนดบริบทของห้องเรียน ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2562, หน้า 26) โดยขั้นตอนของการสอนแบบ PBL สามารถสรุปได้ดังนี้ มีการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4-8 คน ให้ค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาที่ครูผู้สอนจัดหามาให้ผู้เรียน จะได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ฝึกความร่วมมือผู้เรียนจะได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการค้นคว้า ครูผู้สอนจะลดบทบาทในการสอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ผู้เรียนจะได้นำเสนอแนวคิด และแนวทางในการแก้ปัญหา นั้น 1 ส่วนการวัดผลนั้นจะแตกต่างจากการวัดผลแบบเดิมมาก ครูผู้สอนจะทำการวัดผลแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่ได้วัดผลจากการทำข้อสอบ เพื่อวัดว่าผู้เรียนรู้อะไรบ้าง แต่จะวัดผลออกมาหลายครั้งและหลายด้าน (Multi-dimensional Assessment) เช่น วัดการนำข้อมูลมาใช้อย่างมีเหตุผล วัดการนำเสนอผลงานการทำงานเป็นทีมและก็จะวัดหลายครั้งเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในด้านที่ตนเองยังขาดไป ซึ่งผู้เรียนเองจะมีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านทักษะต่าง ๆ และยังเก็บเกี่ยวความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า และทำโครงการในการวัดผลครั้งสุดท้าย

ทั้งนี้ครูผู้สอนจะประเมินผลเป็นผลการเรียนที่ไม่ได้มีแค่เกรด แต่รายงานผลด้านอื่น ๆ ด้วย และอาจจะให้ครูผู้สอนท่านอื่นเป็นผู้ประเมินผลในการนำเสนอผลงานในการจบการเรียนรายวิชานั้น ๆ การจัดการเรียนรู้แบบ PBL จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ยุคสมัยที่ข้อมูลความรู้ถ่ายทอดเข้าถึงอย่างทุกวันนี้ และได้มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางในโรงเรียนทั่วไป เพราะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ แทนที่จะได้แต่เนื้อหาความรู้แบบเดิม แต่สิ่งที่ยังขาดหายไปในการเรียน คือ ทักษะในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมและสังคม มักเน้นให้ผู้เรียนอยู่ในกฎระเบียบที่ต้องทำอะไรเหมือนกัน ทำให้ผู้เรียนชอบความเหมือนและไม่กล้าที่จะแตกต่าง ซึ่งเป็นอุปสรรคในการคิดสร้างสรรค์เพราะความคิดสร้างสรรค์ต้องเกิดจากความแตกต่าง จึงได้นำเอาทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์เข้ามาใช้ร่วมกับ PBL เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนใหม่ที่น่าจะเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน คือเรียนแล้วพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของ PBL และ CBL

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของ PBL และ CBL

ลักษณะเฉพาะ	PBL	CBL
การเตรียมการ	ไม่มีการเตรียมการล่วงหน้า	การเตรียมการล่วงหน้า
กิจกรรม	ตามกรณี	ตามกรณีแต่จะบรรยายสั้น ๆ และมีกิจกรรมให้กับนักเรียน
วัตถุประสงค์การเรียนรู้	มุ่งเน้นที่นักเรียน	มุ่งเน้นที่นักเรียน
การจัดการ	แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 4-8 คน	แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 4-8 คน
วิธีการเรียนรู้	กำกับตนเอง	ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก นักเรียนกำกับตนเอง
รูปแบบการสอบถาม	คำแนะนำที่จำกัด	คำแนะนำที่ใช้อยู่
การนำเสนอ	ผู้เรียนสรุปด้วยการนำเสนอ สรุป โดยครูผู้สอน	สรุปและประเมินโดยเพื่อน

จากตารางพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ CBL เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการกลุ่มให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาคำตอบ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก จะใช้แนวทางการตั้งคำถามเพื่อนำกลับไปสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้วัดประเมินผลชิ้นงานของเพื่อน

รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานประกอบด้วย กระบวนการ (Process) และการสร้างบริบท (Context) ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ครูผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนแล้วคิดได้ โดยนำกระบวนการทั้ง 8 ข้อไปออกแบบการสอนตามความเหมาะสมผู้เรียนโดยผสมผสานกระบวนการเหล่านี้ออกมาเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ปัญหา และบริบทได้ตั้งที่วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2562, หน้า 83-85) ได้เสนอกระบวนการ (Process) มีดังนี้

1. สร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) โดยกระตุ้นความอยากรู้ ด้วยสื่อต่าง ๆ เช่น YouTube, Joox ใช้เกม หรือกิจกรรม เป็นต้น
2. เปิดโอกาสให้ค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาสร้างเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. การสอนเน้นแบบรายคน หรือรายกลุ่มในช่วงเวลาที่ครูผู้สอนเดินให้คำปรึกษา มากกว่าการสอนรวม (Coaching)
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการตั้งปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง (Individual problem solving)
5. ใช้เกมเป็นตัวช่วยเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน (Game-based learning)

6. แบ่งกลุ่มทำโครงการ (team project)
7. ครูฝึกให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย (creative presentation)
8. มีการวัดประเมินผลในการเรียนด้วยการประเมินที่หลากหลาย
การสร้างบริบท (Context) หรือปัจจัยที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดอย่างสร้างสรรค์มีดังนี้
 1. ครูควรใช้เวลาสอนให้น้อยลง ให้เวลาผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ และนำเสนองานให้มาก ๆ โดยมีครูเป็น Facilitator
 2. ครูหลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่จะพยายามให้เด็กค้นหาคำตอบเองครูจึงมักจะตอบคำถาม ด้วยคำถามเพื่อให้เด็กสนใจต่อ
 3. ครูควรหลีกเลี่ยงการตัดสินแบบเด็ดขาด เช่น ถูกต้อง ผิด แต่จะใช้วิธีถามว่าแน่ใจ หรือทำไมคิดอย่างนั้น หรือเพื่อน ๆ คิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้
 4. บรรยากาศของการจัดการเรียนรู้แบบ CBL ที่สำคัญ คือ การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด
 5. ใช้เรื่องที่ได้สนใจเป็นเนื้อหาในการค้นคว้า และเนื้อหาวิชาความรู้ตามตำราเป็นตัวตาม ช่วงเวลาเรียนควรยาวกว่า 90 นาที ครูอาจสอนพร้อม ๆ กันทั้ง 2-3 วิชาในห้องเรียนเดียวกัน
 6. เน้นให้ผู้เรียนสนใจพัฒนาการตนเองในด้านต่าง ๆ ควรมีการวัดผลและรายงานผลให้ผู้เรียนได้รับรู้ และพัฒนาตนเองในแต่ละด้าน
 7. การจัดการเรียนรู้แบบ CBL ต้องให้ผู้เรียนมีความสนใจ และความร่วมมือมากกว่าการบังคับให้รู้ ดังนั้นการตัดคะแนน และลงโทษเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง
 8. ครูเป็นผู้รับฟังเรื่องราวที่ผู้เรียนคิด นำเสนอ รับฟังความคิดเห็น และสิ่งที่สำคัญ คือ การให้กำลังใจ

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ใช้บูรณาการร่วม MARKI Model ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถจัดรูปแบบการสอนเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ คือผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยใช้สื่อจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่ออินโฟกราฟิกที่สร้างขึ้นเป็นภาพเคลื่อนไหว (Animation) คลิปวิดีโอ เหตุการณ์ หรือเกมที่เกี่ยวกับเนื้อหา เพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้อยากค้นหาคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ คือผู้เรียนช่วยกันตั้งปัญหาที่ตนเองสงสัยจากสื่อที่ผู้สอนนำเสนอ เมื่อผู้เรียนพบปัญหาที่สงสัยแล้วจึงทำการแบ่งกลุ่มตามความสนใจ หรือผู้สอนอาจจะตั้งปัญหาเองเพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นในสิ่งที่ตนตามตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้า และคิด คือผู้เรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้สอนจะเดินตามกลุ่มเพื่อให้คำปรึกษา เวลาที่ผู้เรียนมีปัญหาและเกิดข้อสงสัย

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอผลงาน คือ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียนในรูปแบบเครื่องมือสอนคิด mind mapping ตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล คือ ผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่มชิ้นงานและใบงาน

2.4.1 ประโยชน์ของการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)

วริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2562, หน้า 73) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคนเพราะนอกจากจะช่วยสร้างสิ่งใหม่ ๆ แล้วยังช่วยในการคิดค้นกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่ง ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน พบว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ทุกคนมีอยู่โดยธรรมชาติ แต่จะต้องฝึกการสร้างความคิดดังกล่าว เพื่อช่วยจัดระเบียบการคิด ทำให้การคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต เกิดทักษะสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ 2) ทักษะด้านการค้นคว้าหาความรู้ 3) ทักษะด้านการสื่อสาร และ 4) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์

Mari K. and Hopper (2018, หน้า 144-149) จากการวิจัยได้พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ในการเรียนการสอนด้านสุขภาพและยา ช่วยให้นักศึกษามหาวิทยาลัยอินดีแอนา - อีแวนส์วิลล์ เกิดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ และทักษะในการทำงานกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้คำชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาจากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่าการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางสติปัญญาโดยให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการค้นคว้า ทักษะในการคิด และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม โดยผู้สอนสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอความคิดสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2.5 การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย คือ การมุ่งเน้นค้นหาความงาม ความไพเราะ หรือสุนทรียภาพจากการใช้ภาษา และเนื้อหามีความประณีต และวิจิตรอย่างไร และการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ครูจะต้องนำหลักจิตวิทยาเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะจิตวิทยาที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในชั้นเรียน และหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลควรเลือกใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ทั้งนี้มีนักวิชาการได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยไว้หลายวิธี ดังนี้

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2552, หน้า 178-184) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การอ่านเข้าใจ เป็นขั้นแรกในการสอนวรรณคดีไทย ซึ่งครูจะต้องเตรียมการสอนโดยการอ่านวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ให้เข้าใจ ทั้งการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ผลของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การทำความเข้าใจคำศัพท์ หากครูไม่เข้าใจคำศัพท์ไม่ควรผ่านเลยไป อาจคันดูความหมายจากพจนานุกรมหรือถามผู้รู้ แต่ไม่ควรกังวลกับคำศัพท์มากจนเกินไป

2) ได้เสียงเสนาะ การสอนวรรณคดีไทยไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ล้วนแต่มีความไพเราะในรูปแบบแตกต่างกันออกไป ครูต้องให้ความสำคัญในการสอนให้นักเรียนอยากอ่าน และเห็นความสำคัญของเสียงเสนาะดังกล่าว ทั้งการออกเสียงร้อยแก้วที่ครูสอนให้นักเรียนพยายามฝึกการใช้ น้ำเสียง สีลา การเว้นจังหวะ การเน้นเสียง การผ่อนเสียง ฯลฯ ครูอาจยกตัวอย่าง ผู้ประกาศข่าว พิธีกร ผู้ดำเนินรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะฝึกอ่านออกเสียงร้อยแก้ว การสอนอ่านร้อยกรองก็เช่นเดียวกัน ครูภาษาไทยที่ดีควรฝึกอ่านทำนองเสนาะให้ได้ วิธีที่ดีที่สุดคือการสาธิต เพราะจะทำให้นักเรียนจับจังหวะ สีลาและน้ำเสียงได้

3) เจาะแนวคิดสำคัญ การสอนวรรณคดีนั้นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือการสอนให้นักเรียนจับแนวคิดสำคัญของเรื่อง (theme) ได้แล้วสามารถประมวลเรื่องที่อ่าน เพื่อวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนมีวิธีคิดพิจารณา สาระสำคัญ ให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเองได้โดยง่ายก็จะทำให้นักเรียนภาคภูมิใจในตนเอง

4) หมั่นวิเคราะห์วินิจฉัย ครูต้องสอนให้นักเรียนตีความได้ ต้องพยายามค้นหาสาระหรือ ความรู้สึกที่แฝงในวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ให้พบโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา

5) ใส่ใจวิพากษ์วิจารณ์ การสอนให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านนั้นถือว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะเมื่อสามารถวิเคราะห์ วินิจฉัยรายละเอียดต่าง ๆ และสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล การสอนในขั้นนี้หากมุ่งให้นักเรียนเขียนบทวิจารณ์จะเป็นสิ่งที่ยากเกินไป แต่ครูสามารถใช้วิธีการสนทนา ซักถามหรือบทบาทสมมติ

6) ประสานกิจกรรม ครูควรจักเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนวรรณคดี และวรรณกรรมเพราะวรรณกรรมจะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนาน และน่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมการแสดงละคร กิจกรรมการขับร้องวรรณคดี ฟ้อนรำ กิจกรรมวาดภาพ กิจกรรมเขียนแผนที่ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง กิจกรรมค้นคว้า กิจกรรมนิทรรศการ และกิจกรรมทายปัญหา เป็นต้น

7) สัมพันธ์เนื้อหา การเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้นครูควรบูรณาการความรู้ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาในสาระอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มสาระเดียวกัน และต่างกลุ่มสาระฯ เพราะการเรียนเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่หลากหลายเห็นความเชื่อมโยงเกิดความรู้สึกว่าเรียนเรื่องเดียวแต่สามารถได้รับความรู้หลากหลายเรื่อง

อิงอร สุพันธุ์วนิช และคณะ (2555, หน้า 121) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ควรเน้นพัฒนาความคิดของผู้เรียน ผู้สอนไม่ควรปิดกั้นหรือครอบงำความคิดของผู้เรียน ควรให้อิสระในการคิดของผู้เรียน และแนะนำวิธีการคิด ที่ถูกต้อง ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดี

จากแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในวิชาวรรณคดีไทยนั้น ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ และฝึกให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์เรื่องราว ให้ผู้เรียนเห็นถึงความงามของวรรณคดี คือ ประเมินคุณค่าของวรรณคดีนั้น ๆ ให้ผู้เรียนเห็นว่าวรรณคดีไทยมีความงาม และมีคุณค่าอย่างไร อีกทั้งทำหน้าที่ในการสร้างทัศนคติที่ดีในการเรียนวรรณคดีให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นหลักว่าวรรณคดีเป็นสิ่งที่สอนให้นักเรียนนี้ถึงความงดงามในวรรณคดี แสดงความเป็นไปของวิถีชีวิตตามจินตนาการของผู้ประพันธ์ แม้ว่าในบางครั้งวรรณคดีอาจมองดูเป็นเรื่องในจินตนาการ แต่ก็ยังมีพื้นฐานมาจากความจริง นอกจากนี้ ผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ของผู้เรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกันในชั้นเรียนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และการใช้สื่อประกอบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ และอยากศึกษาหาความรู้

2.6 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2556) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะ รวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือมวลประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถสมองของบุคคล รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ก็เป็นผลมาจากการฝึกฝนด้วย

อาจกล่าวได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือการวัดผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (พุทธิพิสัย) ความรู้สึก (จิตพิสัย) และทักษะปฏิบัติ (ทักษะพิสัย) ที่ผู้สอนกำหนด

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (2560, หน้า 97) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 5 สาระ ได้แก่ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง ดู พูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ สาระที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย คือ หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม และสาระที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด ทุกสาระต้องส่งเสริมด้านจิตพิสัย ได้แก่ ค่านิยมรักภาษาไทย และเห็นคุณค่าของภาษาไทย ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีระบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมในแต่ละกลุ่ม

ทั้งนี้การวัดและประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ตามแนวคิดของ Bloom (1982 อ้างถึงใน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2560, หน้า 99-100) มี 6 ระดับ ดังนี้

1) ความจำ คือ สามารถจำเรื่องต่าง ๆ ได้ เช่น คำจำกัดความสูตรต่าง ๆ วิธีการ เช่น นักเรียนสามารถบอกชื่อสารอาหาร 5 ชนิดได้ นักเรียนสามารถบอกชื่อธาตุที่เป็นองค์ประกอบของโปรตีนได้ครบถ้วน

2) ความเข้าใจ คือ สามารถแปลความ ขยายความ และสรุปใจความสำคัญได้

3) การนำไปใช้ คือ สามารถนำความรู้ ซึ่งเป็นหลักการ ทฤษฎี ฯลฯ ไปใช้ในสภาพการณ์ที่ต่างออกไปได้

4) การวิเคราะห์ คือ สามารถแยกแยะข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เช่น วิเคราะห์องค์ประกอบ ความสัมพันธ์ หลักการดำเนินการ

5) การสังเคราะห์ คือ สามารถนำองค์ประกอบ หรือส่วนต่าง ๆ เข้ามารวมกันเป็นหมวดหมู่อย่างมีความหมาย

6) การประเมินค่า คือ สามารถพิจารณาและตัดสินใจจากข้อมูล คุณค่าของหลักการโดยใช้มาตรการที่ผู้อื่นกำหนดไว้หรือตัวเองกำหนดขึ้น

ดังนั้นการวัดความรู้ความสามารถตามสาระที่เรียน ส่วนใหญ่เป็นการวัดด้านพุทธิพิสัยหรือด้านความรู้ เครื่องมือที่ใช้วัดเป็นแบบทดสอบ เรียกว่า “แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบว่าเมื่อผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้วจะมีความรู้อยู่ในระดับใด เพื่อที่ผู้สอนจะให้หาทางปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ แต่การจะสร้างแบบทดสอบให้มีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของ

แบบทดสอบ การวางแผนการสร้าง หลักการสร้าง การเลือกชนิดของแบบทดสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหา และการนำผลจากการสอบไปใช้ปรับปรุงและสรุปผลการเรียน

ไพโรจน์ คะเซนทร์ (2556) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น (Teacher made tests) ได้แก่

1.1 แบบทดสอบปรนัย (Objective tests)

1.1.1 แบบทดสอบถูก-ผิด (True-false) แบบทดสอบชนิดนี้เป็นแบบเลือกตอบอีกอย่างหนึ่งแต่มีเพียงถูกหรือผิดหรือมีสองตัวเลือก

1.1.2 แบบทดสอบแบบจับคู่ (Matching) ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบอีกชนิดหนึ่งแต่มีตัวเลือกจำนวนคงที่และภายหลังการคัดเลือกตัวเลือกที่ถูกไปแล้วจำนวนตัวเลือกนี้ จะลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ

1.1.3 แบบเติมคำให้สมบูรณ์ (Completion) หรือแบบคำตอบสั้น (Short answer) แบบทดสอบชนิดนี้ เป็นข้อสอบประเภทให้ตอบสั้น ๆ มีขอบเขตในการตอบคำถาม อาจอยู่ในรูปคำถามหรือในรูปประโยคบอกเล่าที่เป็นข้อความไม่สมบูรณ์ โดยเว้นช่องว่างสำหรับให้เติมคำหรือข้อความ ให้ได้ความถูกต้องสมบูรณ์

1.1.4 แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) แบบทดสอบชนิดนี้ มีลักษณะประกอบด้วยคำถาม 1 คำถามมีตัวเลือก 4-5 ตัวเลือกถ้าเป็นระดับประถมศึกษาควรมี 4 ตัวเลือก และ ระดับมัธยมศึกษาจึงควรใช้ 5 ตัวเลือก

1.2 แบบทดสอบอัตนัย (Essay tests) ได้แก่

1.2.1 แบบจำกัดคำตอบ (Restricted response items) เป็นคำถามที่จำกัดให้ตอบ ทั้งเนื้อหา (Content) และรูปแบบ (Form) ของการคำตอบ โดยจำกัดขอบเขตของเนื้อหาและประเด็นให้ตอบ

1.2.2 แบบไม่จำกัดคำตอบ หรือ ตอบอย่างเสรี (Extended response items) เป็นแบบคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความสามารถในความคิดได้อย่างกว้างขวางไม่มีข้อจำกัด ผู้ตอบมีอิสระในการที่จะเลือกใช้ความรู้หรือข้อเท็จจริงใด ๆ มาตอบก็ได้

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests) เป็นแบบทดสอบที่สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเนื้อหาและมีทักษะการสร้างแบบทดสอบ มีการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ มีค่าชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการสอบ การให้คะแนนและการแปลผล มีความเป็นปรนัย (Objective) มีความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ California Achievement Test, Iowa Test of Basic Skills, Stanford Achievement Test และ the Metropolitan Achievement tests เป็นต้น

สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งได้ 2 ประเภท คือแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งสร้างจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านวัดผลการศึกษา มีการหาคุณภาพเป็นอย่างดี ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการทดสอบในชั้นเรียน ในการออกแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์เพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้จึงได้เลือกแบบทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นแบบปฏิบัติในการวัดความสามารถในการนำคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารด้านการการพูด และการเขียน อีกทั้งยังเลือกแบบทดสอบแบบเขียนตอบที่จำกัดคำตอบโดยการเลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ในการวัดความรู้ ความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ตลอดจนการนำคำศัพท์ไปใช้ในการฟัง และการอ่าน

2.7 แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ

2.7.1 ทฤษฎีความพึงพอใจ

Kotler and Armstrong (2002) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (motive) หรือแรงขับเคลื่อน (drive) เป็นความต้องการที่กดดัน จนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตึงเครียด เช่น ความหิวกระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (psychological) เกิดจากความต้องการการยอมรับ (recognition) การยกย่อง (esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึงเครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด มี 2 ทฤษฎี คือทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ และทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์

1) ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory motivation)

อับราฮัม มาสโลว์ (A. H. Maslow) ค้นหาวิธีที่จะอธิบายว่าทำไมคนจึงถูกผลักดันโดยความต้องการบางอย่าง ณ เวลาหนึ่ง ทำไมคนหนึ่งจึงทุ่มเทเวลา และพลังงานอย่างมากเพื่อให้ได้มาซึ่งความปลอดภัยของตนเองแต่อีกคนหนึ่งกลับทำสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น คำตอบของมาสโลว์ คือ ความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับจากสิ่งที่กดดันมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ทฤษฎีของมาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการตามความสำคัญ คือ

1.1 ความต้องการทางกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก อากาศ ยารักษาโรค

1.2 ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการเพื่อความอยู่รอด เป็นความต้องการในด้านความปลอดภัยจากอันตราย

1.3 ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นความต้องการการยอมรับจากเพื่อน

1.4 ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือ และสถานะทางสังคม

1.5 ความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (self - actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ บุคคลพยายามที่สร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็จะหมดลง และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป ตัวอย่าง เช่น คนที่อดอยาก (ความต้องการทางกาย) จะไม่สนใจต่องานศิลปะชิ้นล่าสุด (ความต้องการสูงสุด) หรือไม่ต้องการยกย่องจากผู้อื่น หรือไม่ต้องการแม้แต่อากาศที่บริสุทธิ์ (ความปลอดภัย) แต่เมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับความพึงพอใจแล้วก็จะมีความต้องการในขั้นลำดับต่อไป

2) ทฤษฎีแรงจูงใจของฟรอยด์

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (S. M. Freud) ตั้งสมมุติฐานว่าบุคคลมักไม่รู้ตัวมากนักว่าพลังทางจิตวิทยามีส่วนช่วยสร้างให้เกิดพฤติกรรม ฟรอยด์พบว่าบุคคลเพิ่มและ ควบคุมสิ่งเร้าหลายอย่าง สิ่งเร้าเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมอย่างสิ้นเชิง บุคคลจึงมีความฝัน พูดคำที่ไม่ตั้งใจพูด มีอารมณ์อยู่เหนือเหตุผล และมีพฤติกรรมหลอกหลอนหรือเกิดอาการวิตกกังวลอย่างมาก ความพอใจด้านจิตวิทยา (psychological hedonism) เป็นทฤษฎีของความพึงพอใจว่ามนุษย์โดยธรรมชาติจะมีความแสวงหา ความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ใด ๆ ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (egoistic hedonism) เป็นทฤษฎีของความพอใจว่ามนุษย์จะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอไป ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (ethical hedonism) ทฤษฎีนี้ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุขเพื่อผลประโยชน์ของมวลมนุษยชาติหรือ สังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ผู้หนึ่งด้วย

2.7.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

วชิรวัชร งามละม่อม (2559, หน้า 34) กล่าวว่า ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ ได้มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

Cohen & Uphoff (1981) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไร และทำอย่างไร
- 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้อัดสินใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

3. วิธีการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม

3.1 การศึกษาบริบทก่อนการพัฒนานวัตกรรม

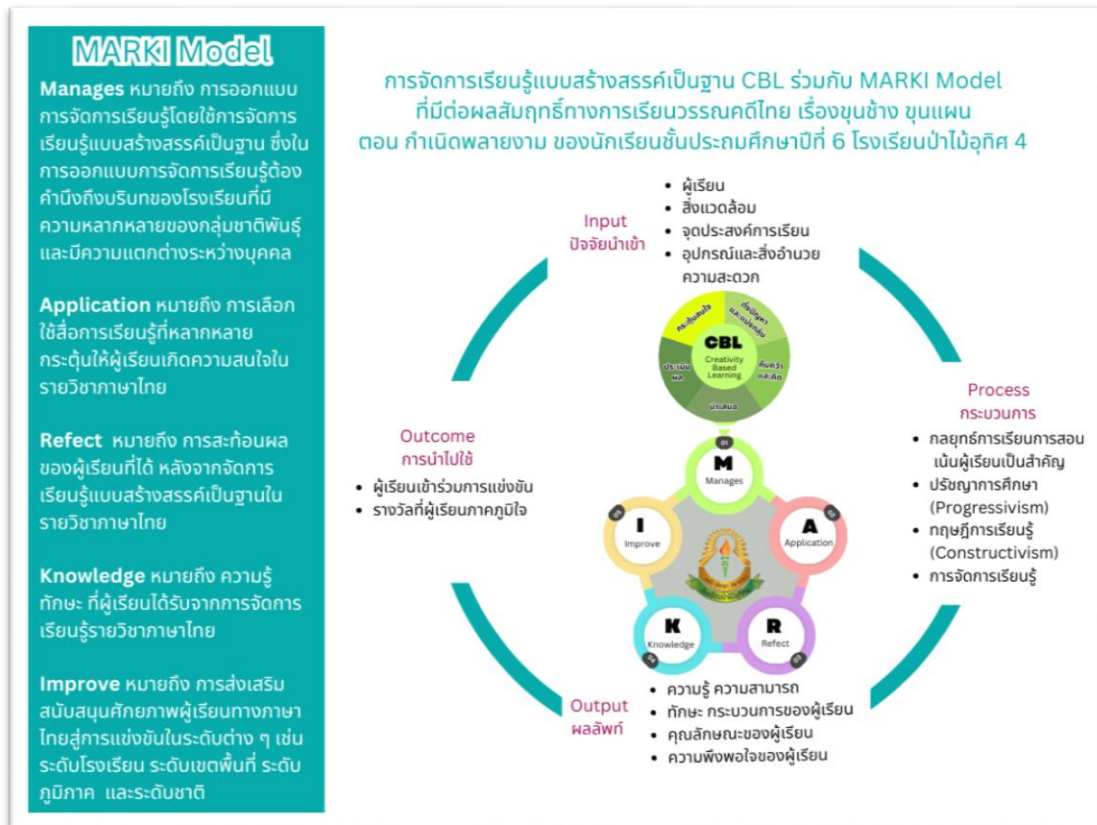
การพัฒนานวัตกรรมสอดคล้องกับคำขวัญของโรงเรียน ผู้นำทางวิชาการ บนพื้นฐาน พหุวัฒนธรรม ที่มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อันหมายถึง เป็นคนดี เป็นคนเก่ง เป็นคนที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย ภายใต้บริบท สังคมโลกใหม่ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน และโรงเรียนยกระดับคุณภาพสูงขึ้น ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนยุคใหม่ที่จัดการศึกษาแบบองค์รวม และบูรณาการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา และการเมือง เพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยมีภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ และร่วมพัฒนากับสถานศึกษาระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และนานาชาติรวมทั้งเครือข่าย สนับสนุน จากสถาบันอุดมศึกษา และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นศูนย์และรวมเป็น เครือข่ายพัฒนา ความรู้ให้กับประชาชนในชุมชน และบุคคลทั่วไป

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงดำเนินการพัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนโดยใช้นวัตกรรมทางการเรียน การสอน (Instructional innovation) โดยมีเป้าหมายตามหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรอบรู้ ก้าวทันโลกและการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรมและจริยธรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ด้านประสบการณ์นิยม (Progressivism) และทฤษฎีการเรียนรู้ ด้านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) โดยสังเคราะห์เป็นนวัตกรรม การจัดการเรียนการสอน Active learning โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL) ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล โดยกระบวนการพัฒนา

3.2 ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม

ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมใช้วิธี System Approach ประกอบด้วย Input Process Output Outcome และทุกขั้นตอนจะควบคุม โดยวงจรคุณภาพ PDCA ดังแสดงในแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนานวัตกรรม MARKI Model

จากกระบวนการพัฒนานวัตกรรม/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ใช้วิธี System Approach ประกอบด้วย Input Process Output Feedback และทุกขั้นตอนจะควบคุม โดยวงจรคุณภาพ PDCA ดังแสดงในภาพนั้นมีดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรของโรงเรียน ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรและวิเคราะห์หลักสูตร
- 2) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างชัดเจน ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากจะกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย
- 3) ระบุเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบุใช้สื่อ/นวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน
- 4) กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลพร้อมเครื่องมือการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน
- 5) จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม จำนวน 6 แผน ทดลอง 3 สัปดาห์ คาบละ 60 นาที รวม 12 แผน ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อ/นวัตกรรมอย่างหลากหลายประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งออกแบบและสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

3.3 การดำเนินงานตามกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ (Plan)

1) ผู้สอนศึกษาเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษาหลักสูตรของโรงเรียน ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรและวิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาเป้าหมายของการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจ เพื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

2) ผู้สอนศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

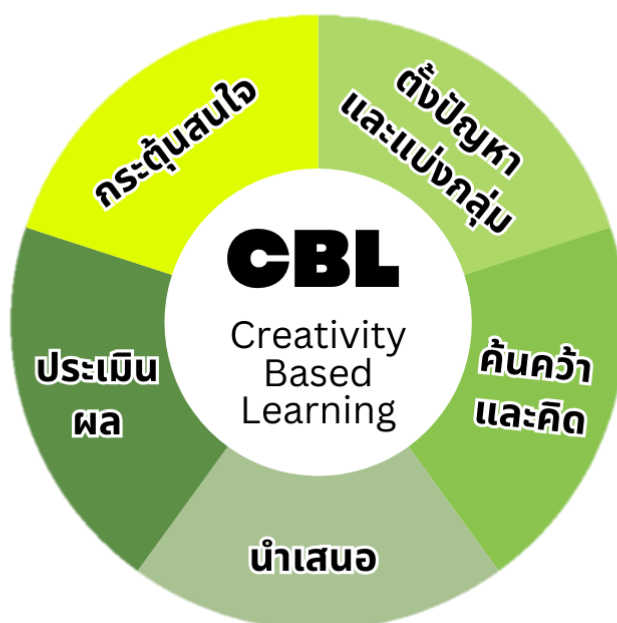
3) ผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

4) ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสำรวจแนวคิดหลักในการจัดทำผลงานและนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การกำหนดหัวข้อองค์ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนมีความสนใจร่วมกัน

ขั้นดำเนินการ (DO)

การพัฒนาผลงานและนวัตกรรมเกิดจากการจัดการเรียนรู้ Active learning โดยใช้การออกแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL) ในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

ภาพที่ 2 การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL)

ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ กระตุ้นความสนใจผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนนั้นมีความอยากรู้ อยากรู้อยากค้นหาคำตอบ เช่น ใช้เกม หรือกิจกรรม ใช้สื่อมัลติมีเดียการใช้สื่อมัลติมีเดียใช้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน หรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเป็นตัวกระตุ้น

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นตอนต่อมาหลังจากการกระตุ้นความสนใจคือการตั้งปัญหา และแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจ กระบวนการนี้ทั้งหมดจะเป็นการใช้ปัญหาเป็นตัวนำ ขั้นตอนการตั้งปัญหาในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน จะเป็นการปล่อยให้ผู้เรียนค้นหาปัญหาที่ตนเองสงสัย โดยปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจในบทเรียน เมื่อผู้เรียนค้นพบปัญหาที่ตนเองสงสัยแล้วนั้นจึงทำการแบ่งกลุ่มตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ใช้เวลามากที่สุดในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนนั้นมีหน้าที่เดินให้คำปรึกษาตามกลุ่ม ให้คำปรึกษาเวลาที่ผู้เรียนมีปัญหา ผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด โดยหลีกเลี่ยงการตัดสิน และการอธิบายเนื้อหาอย่างละเอียดอันจะเป็นการส่งผลให้ผู้เรียนหมดอิสระทางความคิด แต่จะใช้วิธีการง่าย ๆ เช่น การถามกลับ จะดีหรือ แย่ไหม ทำไมถึงคิดแบบนั้น มันมีวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้หรือไม่ หรือเพื่อน ๆ คิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอ ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนั้นจะได้นำเสนอผลงาน ที่ตนเองที่ได้ไปค้นคว้าและคิดออกมา และผลงานที่นำเสนอขึ้นนั้นอยากให้ผู้สอนพึงระลึกว่านี่คือผลงานแห่งความทุ่มเทของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้นเมื่อผู้เรียนออกมาทำการเสนอหน้าชั้น ผู้สอนนั้นจำเป็นจะต้องปล่อยให้ผู้เรียนนั้นนำเสนอจนจบ โดยที่ผู้สอนนั้นไม่มีความจำเป็นต้องแทรกแซงระหว่างการนำเสนอ แสดงความคิดเห็น หรือซักถามใดใด ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการแสดงความคิดเห็น และซักถามนั้นคือผู้เรียนร่วมชั้น เมื่อจบการนำเสนอผู้สอนจะเป็นผู้เปิดประเด็นให้มีการซักถามในชั้นเรียน และนี่คือกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนนั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ตนเองได้ค้นหามา ถ้าหากข้อมูลที่หามาไม่ถูกต้อง การซักถามในห้องเรียนนั้นจะเกิดประเด็นใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องมีข้อมูลเพื่อตอบผู้ซักถามให้ถูกต้อง ซึ่งผู้เรียนก็จะพบว่าข้อมูลของตนไม่ถูกต้องหรือครอบคลุมพอ และต้องเพิ่มเติมตรงไหนบ้างจากการซักถามของผู้เรียนด้วยกัน โดยที่ผู้สอนจะทำหน้าที่คอยควบคุมคำถามและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ให้อยู่ในประเด็น ไม่หลุดจากเนื้อหามากนัก

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลกิจกรรมทั้งหมดที่ผู้เรียนได้ทำมาตลอดเวลาของการเรียนรู้ในรูปแบบ CBL ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจในรูปแบบของการประเมินผลก่อน สิ่งที่ไม่ว่าจะเป็นกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หรือหลักสูตรแกนกลางต้องการนั้น คือการที่ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งด้านของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) ดังนั้นการประเมินผลนั้นจึงจำเป็นต้องทำให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านนี้ ตามเป้าหมายการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2562, หน้า 73)

ทั้งนี้จากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เป็นวิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานในรูปแบบ CBL เป็นส่วนหนึ่งของ MARKI Model สอดคล้องกับอักษรในชื่อนวัตกรรมตัวแรก คือ M (Manages) การจัดการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ และมีความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงได้จัดลำดับเป็นกระบวนการแรกของนวัตกรรม

นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้ปรับประยุกต์การใช้สื่อที่หลากหลาย สอดคล้องกับอักษรในชื่อนวัตกรรมตัวที่สอง คือ A (Application) เป็นการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในวรรณคดีไทย

ขั้นตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนางาน (Check)

1) ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการจัดการเรียนการสอน มีการค้นคว้าข้อมูลจากหลายแหล่งเรียนรู้ และมีการปรับปรุงเป็นระยะ โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางาน

2) เมื่อผู้เรียนจัดทำชิ้นงาน นำเสนอผลงานแล้ว ผู้สอนทำหน้าที่ตรวจสอบ และเสนอแนะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

ขั้นสรุปและรายงาน (Action)

1) Reflection หรือถอดบทเรียน เป็นขั้นตอนการนำเสนอผลงานของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่ม นอกจากนี้มีกระบวนการการถอดบทเรียนจากการทำผลงาน ภาระงานหรือนวัตกรรมของตนเองว่านักเรียนเรียนรู้อะไร ได้อะไรจากการทำผลงานหรือนวัตกรรมในครั้งนี้ เพื่อเป็นการทบทวนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมาตลอดทั้งหน่วยการเรียนรู้ที่ผ่านมา หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการตกผลึกทางความคิด เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ได้รับกับการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ให้คำชี้แนะอย่างใกล้ชิด

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนผล สอดคล้องกับอักษรในชื่อนวัตกรรมตัวที่สาม คือ R (Reflect) การสะท้อนผลของผู้เรียนที่ได้ หลังจากจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในรายวิชาภาษาไทย ผู้เรียนเกิดทักษะทางการอ่าน การเขียน และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้

2) ผู้สอนนำเสนอชิ้นงาน/นวัตกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันสร้างองค์ความรู้ครั้งนี้เผยแพร่ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

ทั้งนี้หลังจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกส่งผลให้ผู้เรียนได้ความรู้รายวิชาภาษาไทย สอดคล้องกับอักษรในชื่อนวัตกรรมตัวที่สี่ คือ K (Knowledge) ความรู้ ทักษะ ที่ผู้เรียนได้รับจากการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย และผู้เรียนบางกลุ่มมีทักษะที่โดดเด่นส่งผลให้ครูผู้สอนได้ส่งเสริม สนับสนุน

ผู้เรียนที่มีศักยภาพทางภาษาไทยสู่การแข่งขันในเวทีต่าง ๆ สอดคล้องกับอักษรในชื่อนวัตกรรมตัวที่ห้า คือ I (Improve) เป็นการส่งเสริม สนับสนุนศักยภาพของผู้เรียนทางภาษาไทยสู่การแข่งขันในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ

4. ผลการดำเนินงาน

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนนักเรียน			
		$\bar{x}$	S.D.	t	p
32	30 (ก่อนเรียน)	9.24	2.305	17.790	.000
32	30 (หลังเรียน)	18.85	4.266		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกัน เป็นรายคู่ด้วยวิธี (Scheffe) ซึ่งได้จำแนกนักเรียนออกเป็นนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้สูง นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ปานกลาง และนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตาราง 3 แสดงตารางการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่มีพื้น
ความรู้เดิมแตกต่างกัน

	$\bar{X}$	S.D.	Sum of Squares	df	Mean Squares	f	sig
กลุ่มสูง	20.85	3.12	Between groups 74.78	2	37.39	2.21	.127
กลุ่มปานกลาง	18.38	4.47	Within groups 507.47	30	16.92		
กลุ่มต่ำ	16.20	5.02	Total 582.24	32			
รวม	18.85	4.27					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนที่เรียนด้วย
รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานของนักเรียนกลุ่มสูง มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 20.58) นักเรียน
กลุ่มปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 18.38) และนักเรียนกลุ่มต่ำมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 16.20) ไม่พบ
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

4.3 ศึกษาระดับความพึงพอใจ

ผลการศึกษาความพึงพอใจในการรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model จำนวน 32 คน
ซึ่งจำแนกเป็นภาพรวมและรายด้าน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ด้านบรรยากาศการเรียน และด้านคุณค่านวัตกรรมของนวัตกรรม MARKI Model โดยวิเคราะห์
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และระดับความคิดเห็น ปรากฏดังตาราง 3

ตารางที่ 4 แสดงตารางผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model

ข้อที่	รายการประเมิน	N=32		ระดับความพึงพอใจ
		($\bar{X}$)	S.D.	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1	นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้	4.61	0.50	มากที่สุด
2	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์	4.76	0.44	มากที่สุด
3	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามและค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	4.52	0.51	มากที่สุด
รวม		4.63	0.48	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
4	การจัดการเรียนรู้ ช่วยสร้างบรรยากาศให้นักเรียนกับครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.64	0.60	มากที่สุด
5	นักเรียนได้ฝึกกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่ม	4.36	0.60	มาก
6	นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.85	0.36	มากที่สุด
7	การจัดการเรียนรู้ช่วยลดความตึงเครียดในห้องเรียน ลดปัญหาการแข่งขันด้านผลสัมฤทธิ์ในหมู่เพื่อนร่วมห้องเรียน	4.39	0.50	มาก
รวม		4.56	0.52	มากที่สุด
ด้านคุณค่าของนวัตกรรม				
8	MARKI Model ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้สนใจกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	0.52	มาก
9	MARKI Model ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชาภาษาไทย	3.73	0.84	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	N=32		ระดับความพึงพอใจ
		($\bar{X}$)	S.D.	
10	MARKI Model ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	3.82	0.58	มาก
11	MARKI Model ส่งเสริมศักยภาพนักเรียนสู่การแข่งขันในเวทีระดับต่าง ๆ	3.55	0.67	มาก
รวม		3.84	0.65	มาก
สรุปรวม		4.34	0.55	มาก

จากตารางที่ 4 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รายวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจด้วยมากที่สุด รองลงมาด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านคุณค่าของนวัตกรรม MARKI Model ผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงตารางการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model กับเกณฑ์ 3.5 ระดับมาก

รายการประเมิน	($\bar{X}$)	t	P
ผลรวมความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.62	35.59	.000
ผลรวมความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.56	39.69	.000
ผลรวมความพึงพอใจด้านคุณค่านวัตกรรมของนวัตกรรม	3.48	6.70	.000
รวม	4.34	36.75	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.34) สูงกว่าเกณฑ์ 3.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สรุปผลการดำเนินการ

5.1 ผลการพัฒนานวัตกรรม

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เอกสารดังแนบ ภาคผนวก ข้อ 1 หน้า 41)

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติรายวิชาภาษาไทย (61) O-Net ประจำปีการศึกษา 2566 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 50.92 ซึ่งเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 1.35 (เอกสารดังแนบ ภาคผนวก ข้อ 2 หน้า 42)

2) ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model 70/70 พบว่ามีค่าเท่ากับ 75.65/72.17 สูงกว่าเกณฑ์ทั้งด้านประสิทธิภาพกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลโดยรวม

3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับ MARKI Model โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับเพื่อนนักเรียนได้รู้จักสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอนได้ฝึกให้ผู้เรียนฝึกการตั้งปัญหา และแสวงหาคำตอบร่วมกัน แล้วมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา นานา (2560) พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะแนวทางของผู้สอนช่วยสร้างบรรยากาศให้ครูกับนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ โดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงในการทำกิจกรรมกลุ่มย่อย สนับสนุนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2558, หน้า 34) ที่กล่าวว่า บรรยากาศของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างเป็นฐานที่สำคัญต้อง การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้คิดโดยผู้สอนหลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่พยายามให้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

ด้านคุณค่าของนวัตกรรม MARKI Model ผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นแนวทางของครูผู้สอนที่ดึงศักยภาพด้านภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะขั้นสูง ทั้งยังสนับสนุน ส่งเสริมสู่เวทีการแข่งขันสู่เวทีระดับต่าง ๆ

5.2 ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้นวัตกรรม

5.2.1 ผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนที่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพด้านภาษาไทย (เอกสารดังแนบ ภาคผนวก ข้อ 3 หน้า 42)

รางวัลราชบัณฑิตยสถานสรเสริญ เด็กหญิงภาวิ ศิริญา ผู้ได้รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 การประกวดพูดเล่าเรื่องด้วยภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่น หัวข้อ “ท่องเที่ยวบ้านฉัน สร้างสรรค์ท้องถิ่น” ระดับประเทศ กลุ่ม 1 ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2566 โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

เด็กหญิงภาวิ ศิริญา ได้รับรางวัลชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันเสนาสารอ่านทำนองเสนาะ ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 71 ปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

เด็กหญิงณัฐนิชา จารุวิทย์สกุล ได้รับรางวัลชนะเลิศ กิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน (การแข่งขันยุวบรรณารักษ์ส่งเสริมรักการอ่าน) ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 71 ปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

เด็กชายอธิปวัฒน์ กออิวัฒน์ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันต่อคำศัพท์ภาษาไทย (คำคมเดิม) ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 71 ปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

เด็กหญิงพิมพ์จันทร์ เพชรศิริรัตน์ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันต่อคำศัพท์ภาษาไทย (คำคมเดิม) ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 71 ปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

เด็กหญิงปวรวรรณ ทรงกิตติกุล ได้รับรางวัลชมเชย กิจกรรมการแข่งขันคัดลายมือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กิจกรรมรักษ์ภาษาไทย เนื่องในสัปดาห์วันภาษาไทยแห่งชาติ ปี 2566 โดยกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-ศิริราษฎร์

5.2.2 ผลลัพธ์ที่เกิดกับครูผู้สอน (เอกสารดังแนบ ภาคผนวก ข้อ 4 หน้า 42)

ผู้ฝึกสอนนักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันเสนาสารอ่านทำนองเสนาะ ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 71 ปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ผู้ฝึกสอนนักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ กิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน (การแข่งขันยุวบรรณารักษ์ส่งเสริมรักการอ่าน) ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 71 ปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ผู้ฝึกสอนนักเรียนได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันต่อคำศัพท์ภาษาไทย (คำคมเดิม) ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 71 ปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ผู้ฝึกสอนเด็กหญิงวิภาวี ศิริญา เข้าแข่งขันและได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 การประกวดพูดเล่าเรื่องด้วยภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่น หัวข้อ “ท่องเที่ยวบ้านฉัน สร้างสรรค์ท้องถิ่น” ระดับประเทศ กลุ่ม 1 ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2566 โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

ครูผู้ฝึกซ้อมนักเรียนได้รับรางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 2 ระดับชาติ การประกวดอ่านทำนองเสนาะ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย เนื่องในการแข่งขันทักษะภาษาไทยระดับชาติ "พัฒนาทักษะภาษาสวดติ่มหากวีไทย" ครั้งที่ 1 โดย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาฝ่ายมัธยม ร่วมกับ สมาคมครูภาษาไทยแห่งชาติ สนับสนุนโดยกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงาน ราชบัณฑิตยสภา

ครูแกนนำด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน เหรียญทอง “สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนด้วยรูปแบบ SPM Model สู่ผลลัพธ์ Smart Pamai” ประจำปีการศึกษา 2566 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

5.2.3 ผลลัพธ์ที่เกิดกับสถานศึกษา (เอกสารต้นแบบ ภาคผนวก ข้อ 5 หน้า 42)

รางวัล “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” ประจำปี 2566 ระดับภูมิภาค ระดับเหรียญเงิน เรื่องการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนสู่ผู้สืบทอดวัฒนธรรมชุมชน โดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ

รางวัลสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) “นวัตกรรมการศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีและเป็นต้นแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตและสมรรถนะของเด็กด้วยโอกาส” โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รางวัลเหรียญทอง “สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนด้วยรูปแบบ SPM Model สู่ผลลัพธ์ Smart Pamai” ประจำปีการศึกษา 2566 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ผู้สนับสนุนนักเรียนเข้าร่วมและได้รับรางวัลชนะเลิศ อันดับ 2 การประกวดพูดเล่าเรื่อง ด้วยภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่น หัวข้อ “ท่องเที่ยวบ้านฉันสร้างสรรค์ท้องถิ่น” ระดับประเทศ กลุ่มที่ 1 ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

5.3 การเผยแพร่นวัตกรรม

1) ระดับโรงเรียน

เว็บไซต์โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 <http://pamaiutid4.thaischools.in.th/mainpage>

5.4 แนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1) การพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องโดยการพัฒนาผู้เรียนในการการศึกษา 2567 และ 2568 เพื่อทดสอบเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างแต่ละปีการศึกษามีความแตกต่างกัน จึงต้องมีการศึกษาซ้ำเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

2) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ร่วมกับ MARKI Model ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 รองรับนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามตัวชี้วัดปลายทาง และตัวชี้วัดระหว่างทางตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.5 นวัตกรรมที่เกิดขึ้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับตนเอง/ผู้อื่น/สังคมและประเทศชาติ/สิ่งแวดล้อม

1) การเปลี่ยนแปลงระดับตนเอง

1.1) ครูผู้สอน : เป็นเพียงผู้แนะนำ และคอยอำนวยความสะดวก ซึ่งบทบาทแตกต่างไปจากเดิมที่มีเพียงหน้าที่สอน ทั้งยังให้ความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินที่หลากหลาย

1.2) ผู้เรียน : เห็นคุณค่าภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สองที่ผู้เรียนใช้ติดต่อสื่อสาร แต่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จมีผลการเรียนที่ดี และผู้เรียนบางกลุ่มที่มีศักยภาพโดดเด่นได้รับการสนับสนุนส่งเสริมสู่การแข่งขันเวทีในระดับต่าง ๆ สูงสุด จนได้รับรางวัลระดับชาติ

2) การเปลี่ยนแปลงระดับชุมชน

ชุมชนให้ความสำคัญกับการส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากขึ้น ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 และสนใจพัฒนาบุตร

หลานตนเองในแต่ละภาคเรียน โดยสังเกตได้จากการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองที่มีจำนวนผู้ปกครองเข้าร่วมเพิ่มมากขึ้น

3) การเปลี่ยนแปลงระดับสังคมและประเทศชาติ

การเข้าถึงชุมชนเริ่มเห็นคุณค่าในวิถี วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น การที่ตัวแทนนักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันเล่าเรื่องด้วยภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยถิ่น หัวข้อ ท้องเที่ยวบ้านฉัน สร้างสรรค์ท้องถิ่น เป็นการเผยแพร่อัตลักษณ์ ตัวตน ของกลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ชัดเจน ทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนทั้งชาติได้รู้จักโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอบรบือ จังหวัดตาก สอดรับกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ว่า ผู้นำทางวิชาการ บนฐาน พหุวัฒนธรรม เป็นการสร้างพลเมืองที่ดี และมีคุณภาพสู่สังคมอย่างยั่งยืน

6. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดการสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (2560). การสอนวรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ชลธิชา นานา. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 16 (2), 113 - 128.
- ซาร่าห์ หะยีแวฮามะ. (2560). การสร้างสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิคการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่าน ในรายวิชาภาษาไทยเรื่องการแจกลูกสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนเตรียมศึกษาวิทยา จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพร จาดยางโทน. (2561). พัฒนาการวรรณคดีไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: ดาราวรรณการพิมพ์.
- พรรณรอง รัตน์ไชย. (2559). สภาพปัญหาและการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 16. วิทยานิพนธ์ ค.ม.. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

- ไพลิน แก้วดก. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน: การวิจัยผานวิธี. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10 (3), 1-14.
- ไพโรจน์ คะเชนทร์. (2556). การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2563. จาก <http://www.waltoongpel.com/Sarawichakam/vichakam/1-10/>
- มงคล เรียงณรงค์. (2558). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ยงยุทธ อังคสัญลักษณ์. (2559). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้กระบวนการ 5 ขั้นที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทัศนคติการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม.. ทำลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน = Dictionany of diseases and Therapies. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทนานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2559). ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2567, จาก http://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). เอกสารประกอบการสอนวิชา สัมมนาหลักสูตรและการสอนภาษาไทย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิริยะ ฤชชัยพานิชย์. (2562). สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สิริพัชร เจริญโรจน์. (2552). ภาษาไทยสำหรับครูประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพรรณิ คำนันท์. (2552). ผลของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบค้นพบด้วยวิธีอุปนัยและนิรนัยที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม.. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุวัฒนา มั่นภาวนา. (2562). ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 14(2), 83 – 97.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2562). การวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

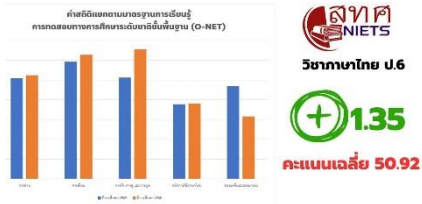
อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561). การวิจัยทางการศึกษา แนวคิดและการประยุกต์ใช้.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Mari K. and Hopper. (2018). **Alphabet Soup of Active Learning: Comparison of PBL, CBL, and TBL**. Retrieved November 18, 2020 from <https://enic.ed.gov/?q=CBL&id=EJ1279700>.

Netty Apriyanti. (2018). **Needs Analysis Of Infographic Media Using Technology for Learning Physics**. Retrieved July 18, 2020 from <http://www-static.cc.gatech>.

ภาคผนวก

รายการ	ภาพประกอบ	QR Code
1. รายงานผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เกิดจากการใช้นวัตกรรม		
2. รายงานผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2565 และ 2566 ที่เพิ่มสูงขึ้น		
3. การใช้นวัตกรรมที่เกิดผลลัพธ์ต่อผู้เรียน (รางวัลที่ได้รับในระดับต่าง ๆ)		
4. การใช้นวัตกรรมที่เกิดผลลัพธ์ต่อครูผู้สอน (รางวัลที่ได้รับในระดับต่าง ๆ)		
5. การใช้นวัตกรรมที่เกิดผลลัพธ์ต่อสถานศึกษา (รางวัลที่ได้รับในระดับต่าง ๆ)		

รายการ	ภาพประกอบ	QR Code
6. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม		
7. โครงการบูรณาการที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย จากคำศัพท์ “ส้มลิ้ม” สู่การแปรรูปอาหาร		 โครงการข้านแต่นดอยม้ง
8. แบบประเมินความพึงพอใจ		

